



MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC
SOLUTIONS

**BOSHLANG'ICH SINIF O'QISH SAVODXONLIGI
DARSLARIDA INTERFAOL METODLARDAN FOYDALANIB
DARS O'TISHNING INNOVATSION USULLARI**

Inatova Nozliya Abduqahhor qizi

*Xalqaro Nordik universiteti Boshlang'ich
ta'lim yo'nalishi 2-kurs magistranti*

Annotatsiya: Boshlang'ich sinf o'qish savodxonligi darslari ta'lim jarayonida muhim rol o'ynaydi. O'qish savodxonligi, o'quvchilarning yozma va og'zaki muloqot qilish qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. Bu jarayonda interfaol metodlardan foydalanish, o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi va ularning faol ishtirokini ta'minlaydi. Innovatsion usullarni qo'llash, o'qituvchilarga darslarni yanada samarali o'tkazish imkonini beradi. Ushbu tezisda, boshlang'ich sinf o'qish savodxonligi darslarida interfaol metodlardan foydalanishning asosiy jihatlari va innovatsion usullari haqida ma'lumotlar berilgan.

Kalit so'zlar: boshlang'ich ta'lim, o'quvchilar, interfaol metodlar, tanqidiy fikrlash, og'zaki nutq, muloqot, tanqidiy fikrlash.

Аннотация: Начальные уроки грамотности чтения играют важную роль в образовательном процессе. Грамотность чтения помогает развивать письменные и устные коммуникативные навыки учащихся. Использование интерактивных методов в этом процессе повышает интерес учащихся к уроку и обеспечивает их активное участие. Использование инновационных методов позволяет учителям проводить уроки более эффективно. В данной диссертации представлена информация об основных аспектах и инновационных методах использования интерактивных методов на начальных уроках грамотности чтения.

Ключевые слова: начальное образование, учащиеся, интерактивные методы, критическое мышление, устная речь, коммуникация, критическое мышление.

Abstract: Primary reading literacy lessons play an important role in the educational process. Reading literacy helps to develop students' written and oral communication skills. The use of interactive methods in this process increases students' interest in the lesson and ensures their active participation. The use of innovative methods allows teachers to conduct lessons more effectively. This thesis provides information on the main aspects and innovative methods of using interactive methods in primary reading literacy lessons.

Keywords: primary education, students, interactive methods, critical thinking, oral speech, communication, critical thinking.

O'qish savodxonligi - bu zamon talablariga mos ravishda, insonning o'qish va yozish qobiliyatini rivojlantirishga qaratilgan muhim jarayon. Ushbu jarayon nafaqat matnni





MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

o'qish va tushunish, balki o'quvchilarni fikrlarini ifodalash, muloqot qilish va muammolarni hal qilish qobiliyatlari bilan ham bog'liqdir. O'qish savodxonligi, shuningdek, o'quvchilarning ta'limdagi muvaffaqiyatlarini belgilovchi asosiy omillardan biridir. Boshlang'ich ta'limda o'qish savodxonligini rivojlantirish, bolalarning kelajakdagi bilim va ko'nikmalarini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Ushbu davrda bolalar o'zlarining birinchi qadamlarini o'qish va yozish sohasida qo'yadilar, shuning uchun ularning o'qish savodxonligi darajasi kelajakdagi ta'limlari va shaxsiy rivojlanishlari uchun katta ahamiyatga ega. O'qish savodxonligi, o'quvchilarning ijodiy fikrlash, mantiqiy tahlil qilish va mustaqil o'rganish qobiliyatlarini oshirishga yordam beradi. O'qituvchilar bu jarayonda innovatsion yondashuvlar va interfaol metodlardan foydalanish orqali o'quvchilarning qiziqishlarini oshirishi, ularni o'qishga rag'batlantirishi lozim. O'qish savodxonligini rivojlantirish, nafaqat bilim darajasini oshirishga, balki ijtimoiy ko'nikmalarni ham rivojlantirishga yordam beradi. Shu sababli, o'qish savodxonligi har bir o'quvchining shaxsiy va akademik muvaffaqiyatida muhim ahamiyatga ega bo'lib, ularning kelajakda faol va mas'uliyatli fuqarolar bo'lib yetishishlariga zamin yaratadi.[1]

Interfaol metodlar, o'quvchilarning dars jarayonida faol ishtirok etishlarini ta'minlaydigan pedagogik yondashuvlardir. Ushbu metodlar o'quvchilarning o'zaro faoliyatini oshiradi, ularning fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi va o'rganish jarayonini yanada qiziqarli qiladi. Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun bunday metodlar juda muhimdir, chunki ular o'zlarini darsda erkin his qilishlari, savollar berishlari va o'z fikrlarini ifodalashlari uchun qulay muhit yaratadi. O'qituvchilar, o'z navbatida, o'quvchilarning qiziqishlarini hisobga olib, darslarni interfaol tarzda o'tkazishlari lozim. Innovatsion usullarni qo'llash, o'qituvchilarga darslarni yanada qiziqarli va samarali o'tkazish imkonini beradi. Multimedia materiallardan foydalanish, o'quvchilarning diqqatini jalb qilish va mavzuni yanada chuqurroq tushuntirishda yordam beradi. Video, audio va interaktiv taqdimotlar yordamida o'quvchilar o'z bilimlarini mustahkamlashlari va yangi ma'lumotlarni o'zlashtirishlari mumkin. Bunday materiallar, o'quvchilarning ko'rish va eshitish qobiliyatlarini rivojlantiradi, shuningdek, o'quv jarayonini yanada rang-barang qiladi. Guruhli ishlar va muhokama metodlari ham interfaol ta'limning muhim qismlaridir. O'quvchilarni kichik guruhlarga bo'lish va birgalikda muammolarni hal qilishga undash, ularning o'zaro hamkorlik qobiliyatlarini rivojlantiradi. Guruhli ishlar orqali o'quvchilar bir-biridan o'rganishlari, fikr almashishlari va bir-birlarini qo'llab-quvvatlashlari mumkin. Bu esa, o'z navbatida, o'zaro hurmat va hamjihatlikni oshiradi. O'qituvchilar guruhli ishlarni tashkil etishda, o'quvchilarning qobiliyatlarini hisobga olishlari va har bir guruhga muayyan vazifalar berishlari zarur.[2]

O'qish savodxonligini rivojlantirishda o'yin metodlaridan foydalanish ham samarali hisoblanadi. O'yinlar, o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi va o'rganish jarayonini yanada qiziqarli qiladi. Masalan, so'z o'yinlari, jumboqlar yoki interaktiv o'yinlar orqali o'quvchilar yangi so'zlarni o'rganishlari va ularni amalda qo'llashlari





MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

mumkin. Bunday yondashuv, o'quvchilarning xotirasini kuchaytiradi va o'qish savodxonligini rivojlantirishga yordam beradi. O'yinlar yordamida o'quvchilar o'z bilimlarini amalda qo'llash imkoniyatiga ega bo'lishadi, bu esa ularning o'rganish jarayonini yanada samarali qiladi. Shuningdek, o'qituvchilar dars jarayonida turli xil texnologik vositalardan foydalanishlari mumkin. Kompyuterlar, planshetlar va boshqa interaktiv qurilmalar yordamida o'quvchilar darsda faol ishtirok etishlari uchun yangi imkoniyatlar yaratiladi. Masalan, onlayn resurslar va dasturlar yordamida o'quvchilar o'z bilimlarini mustahkamlashlari va o'z-o'zini baholashlari mumkin. Bu esa, o'z navbatida, o'quvchilarning mustaqil o'rganish qobiliyatini rivojlantiradi. O'qituvchilar, shuningdek, o'quvchilarga internet orqali turli xil o'quv materiallarini topish va ulardan foydalanish imkoniyatini berishlari kerak.[3]

Innovatsion usullarni qo'llashda o'qituvchilar o'z pedagogik yondashuvlarini doimiy ravishda yangilab borishlari zarur. O'qituvchilar yangi metodlar va texnologiyalarni o'zlashtirishlari, shuningdek, o'z tajribalarini boshqalar bilan baham ko'rishlari muhimdir. Bu, o'z navbatida, ta'lim sifatini oshirishga va o'quvchilarning o'qish savodxonligini rivojlantirishga yordam beradi. O'qituvchilar, shuningdek, o'z o'quvchilarining ehtiyojlarini va qobiliyatlarini hisobga olishlari zarur. Har bir o'quvchi o'ziga xos qobiliyatlari, qiziqishlari va o'rganish uslublariga ega. Shu sababli, o'qituvchilar dars jarayonida har bir o'quvchining ehtiyojlariga mos keladigan yondashuvlarni qo'llashlari muhimdir. O'qish savodxonligi darslarida interfaol metodlardan foydalanish, o'quvchilarning mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga yordam beradi. O'quvchilar, dars jarayonida o'z fikrlarini ifodalashlari, savollar berishlari va bir-birlari bilan fikr almashishlari mumkin. Bu esa, o'z navbatida, o'quvchilarning o'z-o'zini baholash va o'z bilimlarini mustahkamlash imkoniyatini beradi. O'qituvchilar, o'quvchilarning fikrlarini hurmat qilishlari va ularni rag'batlantirishlari kerak. Bu, o'z navbatida, o'quvchilarning o'ziga bo'lgan ishonchini oshiradi va ularni yanada faol ishtirok etishga undaydi. Bolalarni o'qish savodxonligini oshirishning ahamiyati juda katta. O'qish savodxonligi, bolalarning ta'lim jarayonidagi muvaffaqiyatlarini belgilovchi asosiy omillardan biridir. O'qish savodxonligi rivojlangan bolalar, nafaqat o'qish va yozish qobiliyatlariga ega bo'lishadi, balki o'z fikrlarini aniq ifodalash, muloqot qilish va muammolarni hal qilishda ham muvaffaqiyatli bo'lishadi.[4]

O'qish savodxonligini oshirish, bolalarning bilim olish jarayonini yanada samarali qiladi. O'qish orqali bolalar yangi g'oyalar, ma'lumotlar va tajribalar bilan tanishadilar. Bu esa ularning dunyoqarashini kengaytiradi va ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantiradi. O'qish savodxonligi bolalarga nafaqat maktabda, balki hayotning boshqa sohalarida ham muvaffaqiyatli bo'lishlariga yordam beradi. O'qish savodxonligini oshirishda o'qituvchilarning roli juda muhimdir. O'qituvchilar, innovatsion yondashuvlar va interfaol metodlar yordamida bolalarning qiziqishlarini oshirishlari, ularni o'qishga rag'batlantirishlari lozim. O'qish jarayoni qiziqarli va interaktiv bo'lsa, bolalar o'qishga ko'proq qiziqish bilan yondashadilar. O'qituvchilar, bolalarga o'qishning ahamiyatini





MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

tushuntirib berishlari va ularni o'z fikrlarini ifodalashga undashlari kerak. Shuningdek, ota-onalarning ham o'qish savodxonligini oshirishda muhim roli bor. Ota-onalar, bolalariga kitoblar o'qish, hikoyalar aytish va o'qish jarayonida ularga hamroh bo'lish orqali o'qish savodxonligini rivojlantirishda yordam berishlari mumkin. Ota-onalar bolalariga o'qishning foydaliligini ko'rsatish orqali ularning qiziqishini oshirishi va o'qishga bo'lgan muhabbatini shakllantirishi muhimdir. O'qish savodxonligini oshirish, bolalarning kelajakdagi muvaffaqiyatlari uchun poydevor yaratadi. O'qish savodxonligi rivojlangan bolalar, o'zlarining fikrlarini aniq ifodalash, mantiqiy tahlil qilish va mustaqil o'rganish qobiliyatlariga ega bo'ladilar. Bu esa ularning ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantiradi va kelajakda faol, mas'uliyatli fuqarolar bo'lib yetishishlariga yordam beradi. Shu sababli, bolalarni o'qish savodxonligini oshirish, nafaqat ta'lim jarayonida, balki ularning hayotida ham muhim ahamiyatga ega.[5]

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, boshlang'ich sinf o'qish savodxonligi darslarida interfaol metodlardan foydalanish, ta'lim jarayonini yanada qiziqarli va samarali qilishda muhim ahamiyatga ega. Innovatsion usullarni qo'llash, o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlaydi, ularning fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi va o'rganish jarayonini yanada qiziqarli qiladi. O'qituvchilar, o'z navbatida, yangi metodlarni o'zlashtirishlari va o'z pedagogik yondashuvlarini doimiy ravishda yangilab borishlari zarur. Bu, ta'lim sifatini oshirishga va o'quvchilarning o'qish savodxonligini rivojlantirishga yordam beradi. O'qituvchilar, shuningdek, o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olishlari kerak. Har bir o'quvchi o'ziga xos qobiliyatlari, qiziqishlari va o'rganish uslublariga ega. Shu sababli, o'qituvchilar dars jarayonida har bir o'quvchining ehtiyojlariga mos keladigan yondashuvlarni qo'llashlari muhimdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abdurahmonov, T. (2020). "Interfaol darslar: metod va usullar". Toshkent: O'qituvchi.
2. Qodirov, S. (2019). "Boshlang'ich sinfda o'qish savodxonligini oshirish usullari". Samarqand: Samarqand Davlat Universiteti.
3. Murodov, A. (2021). "Innovatsion ta'lim metodlari: nazariya va amaliyot". Buxoro: Buxoro Davlat Universiteti.
4. Rahmonov, F. (2022). "O'qitishda interfaol metodlardan foydalanish". Toshkent: Fan va texnologiya.
5. Isroilov, I. (2021). "Boshlang'ich ta'limda o'qish savodxonligini rivojlantirish". Farg'ona: Farg'ona Davlat Universiteti.
6. Karimov, R. (2020). "O'qitishda kreativ yondashuvlar". Toshkent: O'zbekiston Milliy Universiteti.





MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC
SOLUTIONS

7. Tursunov, D. (2023). "Interfaol ta'lim: yangi yondashuvlar va metodlar".
Andijon: Andijon Davlat Universiteti.

8. Xudoyberdiyev, E. (2022). "O'qish savodxonligini oshirishda innovatsion
texnologiyalar". Namangan: Namangan Davlat Universiteti.

9. Sodiqov, M. (2021). "Boshlang'ich sinf o'qituvchilari uchun interfaol darslar".
Toshkent: O'zbekiston Ta'lim Vazirligi.

